

جزوه بخش دوم درس حقوق مالیه عمومی

مدرس : الهام روحی

سال تهیه : ۱۴۰۲

اشخاص مشمول مالیات مستقیم در ایران و انواع مالیات ها در نظام حقوقی مالیات ایران

اشخاص مشمول مالیات مستقیم در ایران:

ضروری است قبل از اینکه با انواع مالیات آشنا شویم، بدانیم کدام دسته از اشخاص مشمول پرداخت مالیات هستند کدام دسته از اشخاص مشمول مالیات نیستند.

- مطابق ماده یک قانون مالیات‌های مستقیم اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیات هستند: (پس اشخاصی که در لیست زیر نیستند مشمول پرداخت مالیات مستقیم نیستند اما ممکنه مالیات غیر مستقیم پرداخت کنند).

۱- کلیه مالکین اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی نسبت به اموال یا املاک خود واقع در ایران. (مالیات بر دارایی)
[نکته مهم اینکه این مالیات به اموال و املاک واقع در ایران تعلق میگیرد، اما استثنا در خصوص مالیات بر ارث با اینکه جز مالیات بر دارایی است اما اشخاص ایرانی که در خارج از کشور ایران اموال دارایی داشته باشند مشمول مالیات بر ارث میشوند.]

۲- هر شخص حقیقی ایرانی مقیم ایران نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می نماید. (در خصوص مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی ایرانی مقیم ایران)

۳- هر شخص حقیقی ایرانی مقیم خارج از ایران نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران تحصیل میکند. (در خصوص مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی ایرانی مقیم خارج)

۴- هر شخص حقوقی ایرانی نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می نماید. (در خصوص مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی ایرانی)

[در تشخیص ایرانی بودن شرکت، محل ثبت آن ملاک است]

۵- هر شخص غیر ایرانی (اعم از حقیقی و یا حقوقی) نسبت به درآمدهایی که در ایران تحصیل می نماید و همچنین نسبت به درآمدهایی که بابت واگذاری امتیازات یا سایر حقوق خود و یا دادن تعلیمات و کمک های فنی

و یا واگذاری فیلمهای سینمایی (که به عنوان بها یا حق نمایش یا هر عنوان دیگر عاید آنها می گردد) از ایران تحصیل می کند. (اشخاص خارجی حقیقی یا حقوقی)

[اشخاص خارجی دو نوع درآمد می توانند از ایران داشته باشند، فعالیت‌های که نیاز به حضور اشخاص خارجی در کشور مثل واحد تولیدی، و نیاز به حضور اشخاص خارجی نیست مثل انتقال دانش فنی یا واگذاری حقوق استفاده از یک برند. باید توجه نمود واردات متفاوت است چون شخص در کشور خودش تولید نموده است.]

بنابراین با توجه به مفاد ماده یک قانون مالیات مستقیم می توان گفت که در این ماده " اصل سرزمینی بودن قوانین مالیاتی " (اصل منبع) و "اصل شمول مالیات نسبت به اشخاص مقیم" (اصل اقامتگاه) به عنوان اصول مهم مربوط به اجرای قوانین مالیاتی در مکان مورد پذیرش و تاکید قانون مالیات ایران قرار گرفته است.

- در ماده ۲ قانون مالیات‌های مستقیم نیز اشخاصی که مشمول پرداخت مالیات نیستند را بیان نموده است که عبارتند از:

۱ - وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی؛

۲ - دستگاههایی که بودجه آنها وسیله دولت تأمین می‌شود.

۳ - شهرداری‌ها و دهیاری‌ها

تبصره - اعمال این ماده از زمان تأسیس دهیاری‌های کشور می‌باشد. مالیات‌هایی که قبل از لازم‌الاجراء شدن این قانون به دهیاری‌ها تعلق گرفته و اخذ شده است، مشمول معافیت این قانون نمی‌شود. (اصلاحی ۲۹/۳/۱۳۹۸)

۴- بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی دارای مجوز معافیت از طرف حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری

تبصره ۱ - شرکت‌هایی که تمام یا قسمتی از سرمایه آنها متعلق به اشخاص و مؤسسه‌های مذکور در بندهای فوق باشد، سهم درآمد یا سود آنها مشمول حکم این ماده نخواهد بود. حکم این تبصره مانع استفاده شرکت‌های مزبور از معافیت‌های مقرر در این قانون، حسب مورد، نیست.

تبصره ۲ - درآمدهای حاصل از فعالیت‌های اقتصادی از قبیل فعالیت‌های صنعتی، معدنی، تجاری، خدماتی و سایر فعالیت‌های تولیدی برای اشخاص موضوع این ماده، که به نحوی غیر از طریق شرکت نیز تحصیل می‌شود، در هر مورد به طور جداگانه به نرخ مذکور در ماده (۱۰۵) این قانون مشمول مالیات خواهد بود.

مسئولان اداره امور در این گونه موارد نسبت به سهم فعالیت مذکور مکلف به انجام دادن تکالیف مربوط طبق مقررات این قانون خواهند بود. در غیراین صورت نسبت به پرداخت مالیات متعلق با مؤدی مسؤولیت تضامنی خواهند داشت.

- **نکته ۱:** همانطور که در تبصره ۱ و ۲ ماده ۲ قانون مالیات‌های مستقیم در بالا آورده شد، شرکت‌های دولتی که فعالیت‌های تصدی گرایانه و انتفاعی انجام می‌دهند، این استثنا نمی‌شوند و بایستی مالیات‌های مستقیم موضوع این قانون را پرداخت کنند.

- **نکته ۲:** افراد فوق فقط مشمول مالیات مستقیم نیستند پس مشمول مالیات‌های دیگر مثل ارزش افزوده هستند.

- **نکته ۳:** علاوه بر ماده ۲ قانون مالیات‌های مستقیم، از "ماده ۱۳۲ تا ۱۴۶ قانون مالیات‌های مستقیم تحت عنوان معافیت‌ها" برخی از درآمدها را کلاً یا جز از پرداخت مالیات معاف کرده است. همچنین در برخی از فصول مربوط به مالیات بر درآمد مثل مالیات بر درآمد حقوق نیز به صورت جداگانه معافیت‌هایی را برقرار نموده است که در جای خود بررسی می‌شود.

- **نکته ۴:** حائز توجه است که بین سه اصلاح باید تمییز قائل شد:

الف - اشخاصی که مشمول مالیات نیستند؛ که به صورت مشخص در ماده ۲ قانون مالیات‌های مستقیم آورده شده آمد، که اساساً هیچ تکلیف و مقرراتی مالیاتی نباید انجام بدهند.

ب - اشخاصی که معاف از پرداخت مالیات هستند، مثل تمامی معافیت‌های مندرج در قانون مانند فعالیت کشاورزی و...، که این دسته اصولاً تکلیفی ندارند، اما در برخی موارد حتماً باید ارسال اظهارنامه مالیاتی انجام بدهند تا بتوانند از معافیت استفاده نمایند مثل اشخاص حقوقی. (اشخاص حقیقی معاف شامل تبصره ۱۱ ماده ۵۳

قانون مالیات‌های مستقیم، ماده ۸۱ قانون مالیات‌های مستقیم، ماده ۱۳۹ قانون مالیات‌های مستقیم، ماده ۱۴۵ قانون مالیات‌های مستقیم)

ج- اشخاصی که مالیاتشان به نرخ صفر محاسبه می‌شود، حوزه مالیاتی باید به پرونده اینها رسیدگی نماید و باید تمام تکالیفشان را انجام دهند (مثل ارسال اظهارنامه مالیاتی، پلمپ دفاتر، نگه داری اسناد و مدارک) ولی نهایتاً مالیاتشان ضرب در صفر می‌گردد.

- **نکته ۵:** به ذکر است از آنجایی که اجرای ماده ۱ قانون مالیات‌های مستقیم در مورد اشخاص مشمول مالیات موضوع این قانون ممکن است موجب بروز پدیده "**مالیات مضاعف**" شود لذا قانونگذار در ماده ۱۶۸ قانون مذکور به دولت اجازه داده برای جلوگیری از مالیات مضاعف تبادل اطلاعات راجع به درآمد و دارای مودیان با دولت‌های خارجی موافقت نامه‌های بین المللی مالیاتی منعقد نموده و به تصویب مجلس برساند، که در بخش اول در منابع حقوق عالییه عمومی بیان شد که با کشورهای متعدد خارجی این نوع موافقتنامه منعقد شده است.

- **نکته ۶:** برای اینکه بدانیم چه کسی از لحاظ مالیاتی مقیم ایران بوده یا خارج از ایران به ماده ۱۸۰ قانون مالیات‌های مستقیم مراجعه نمائید.

انواع مالیات ها در نظام حقوقی مالیات ایران

برای بررسی انواع مالیات‌ها در نظام حقوقی مالیاتی ایران باید به قوانین و مقررات حاکم بر دسته بندی متداول مالیات‌ها بر اساس روش انتخاب حقوقی **ماخذ مالیات**، یعنی مالیات‌های مستقیم و مالیات‌های غیرمستقیم مراجعه کنیم.

مالیات مستقیم

مالیات مستقیم به دو دسته کلی تقسیم می شود:

دسته اول : مالیات بر دارایی (که شامل مالیات بر ارث ، مالیات حق تمبر ، مالیات بر واحدهای مسکونی و باغ و ویلاهای گران قیمت ، مالیات بر خودرو های گران قیمت، مالیات بر اراضی بایر با کاربری مسکونی)

مالیات بر درآمد (مالیات بر درآمد املاک ، مالیات بر درآمد کشاورزی ، مالیات بر درآمد حقوق، مالیات بر درآمد مشاغل ، مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی ، مالیات بر درآمد اتفاقی)

دسته اول : مالیات بر دارایی

مالیات بر دارایی که در قدیم، به ویژه در قالب مالیات بر اراضی و املاک، مهم ترین نوع مالیات مستقیم محسوب می‌شد، پس از انقلاب صنعتی و تاسیس شرکت‌ها و موسسات تولیدی ، صنعتی و تجاری اهمیت خود را از دست داد و در حال حاضر در ایران و سایر کشورها ، مالیات بر درآمد به عنوان مهم ترین و اساسی ترین نوع مالیات مستقیم به شمار می‌رود.

۱- مالیات بر ارث

مالیات بر ارث، از قدیمی ترین و رایج ترین نوع مالیات بر دارایی است.

مالیات بر ارث از ماترک (یعنی اموال و دارایی های که از فرد متوفی مانده) اخذ میکند ، وراثت برای اینکه بتوانند سهم الارث خود را از ماترک بردارند باید مالیات آن اموال را پرداخت نمایند تا بعد از آن بتوانند آن مال را بر اساس سهم الارث هرکس بین خود تقسیم کنند.

موادی که در قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۹۴ در خصوص مالیات بر ارث آمده (همچنین مطالب این جزوه) مشمول اشخاصی است که از ۱/۰۱/۱۳۹۵ فوت شده اند پس فقط فوتی های از این تاریخ به بعد مشمول این قانون هستند و کسانی که قبل از این تاریخ فوت شده اند مشمول قانون قبل می شوند.

اشخاصی که از سال ۱۳۴۶ تا آخر ۱۳۹۴ فوت شده اند بر اساس قانون مالیات مستقیم سال ۱۳۶۶ محاسبه می شوند.

- مراحل اداری دریافت گواهی واریز مالیات بر ارث

- 1) دریافت گواهی حصر وراثت از دادگاه
- 2) تسلیم اظهارنامه موضوع ماده 26 ق.م.م
- 3) دریافت گواهی واریز مالیات بر ارث یا عدم شمول مالیات موضوع ماده 34 ق.م.م

- اثر تسلیم اظهارنامه مالیات بر ارث تا یکسال

بسیار مهم است که بدانید برای قبول قرارگرفتن بدهی ها و دیون متوفی و هزینه های دفن و کفن ، واجبات شرعی و کسر این هزینه ها از ماترک متوفی باید تنظیم و ارسال اظهارنامه مالیات بر ارث را حداکثر ظرف یکسال پس از تاریخ فوت متوفی به اداره امور مالیاتی صلاحیتدار (که ملاک اداره مالیاتی صالح برای متوفی در ایران آخرین اقامتگاه متوفی می باشد) تسلیم نماییم.

و همچنین اگر ظرف یکسال اظهارنامه مالیات بر ارث ارسال شود مبنای ارزیابی اموال ، ارزش روز آنها در زمان فوت می باشد.

- نحوه ارائه اظهارنامه؛

ظرف یک سال از تاریخ فوت متوفی اظهارنامه‌ای حاوی کلیه ارقام ماترک با تعیین ارزش روز زمان فوت و تصریح مطالبات و بدهی‌ها طبق فرم نمونه مخصوصی که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود به انضمام مدارک زیر به اداره امور مالیاتی صلاحیت‌دار تسلیم نماید:

- ۱- رونوشت یا تصویر گواهی شده اسناد مربوط به بدهی‌ها و مطالبات متوفی.
- ۲- رونوشت یا تصویر گواهی شده کلیه اوراقی که مثبت حق مالکیت متوفی نسبت به اموال و حقوق مالی است.
- ۳- رونوشت یا تصویر گواهی شده آخرین وصیت‌نامه متوفی اگر وصیت‌نامه موجود باشد.
- ۴- در صورتی که اظهارنامه از طرف وکیل یا قیم یا ولی داده شود رونوشت یا تصویر گواهی شده وکالت‌نامه یا قیم‌نامه.
- ۵- رونوشت یا تصویر گواهی فوت از مراجع ذی‌ربط.

- مالیات بر ارث به چه اموالی تعلق می‌گیرد؟

شاید بهتر باشد این گونه پاسخ داد که به جز اموالی که مشمول مالیات بر ارث نمی‌شود، سایر اموال منقول و غیر منقول متوفی مشمول مالیات بر ارث می‌شوند.

- چه اموالی مشمول مالیات بر ارث نمی‌شوند؟ (مستند ماده ۲۴، ۲۵ قانون مالیات‌های مستقیم)
- اثاثیه منزل مسکونی متوفی
- وجوه بازنشستگی و وظیفه و پس‌انداز خدمت و مزایای پایان خدمت، مطالبات مربوط به خسارت اخراج، بازخرید خدمت و مرخصی استحقاقی استفاده نشده و بیمه‌های اجتماعی
- وجوه پرداختی توسط موسسات بیمه یا بیمه‌گزار و یا کارفرما از قبیل انواع بیمه‌های عمر و زندگی، خسارت فوت و همچنین دیه و مانند آنها حسب مورد که یکجا و یا به طور مستمر به ورثه متوفی پرداخت می‌گردد.
- اموالی که برای سازمانها و موسسه‌های دولتی مورد وقف یا نذر یا حبس واقع گردد. به شرط تأیید سازمانها و موسسه‌های مذکور.
- اموال شهدای انقلاب اسلامی نسبت به وراث طبقه اول و دوم شهید
- اموال منقول متعلق به مشمولین بند ۴ ماده ۳۹ قرار داد وین مورخ فروردین ۱۳۴۰ و ماده (۵۱) قرارداد وین مورخ اردیبهشت ماه ۱۳۴۲ و بند (۴) ماده (۳۸) قرارداد وین مورخ اسفندماه ۱۳۵۳ با رعایت شرایط مقرر در قرار داد مزبور با شرط معامله متقابل.

- نرخ مالیات بر ارث چقدر است و چگونه محاسبه می شود:

نرخ های مالیات بر ارث باتوجه به نوع اموالی که از متوفی باقی مانده است و طبقه ای که وراثت دارند متفاوت است .

اول لازم است که با طبقات ارث از منظر قانون مالیات مستقیم آشنا شویم که وراثت را به سه طبقه تقسیم نموده است در پاراگراف ذیل آمده است که با وجود هر طبقه، طبقه دیگر ارث نمیبرد البته زن و شوهر استثنا هستند یعنی اگر فقط آنها در طبقه اول باشند طبقات بعدی نیز ازت میبرند(مثلا اگر در طبقه اول وراثت باشد، طبقه دوم و سوم ارث نمیبرد، اگر کسی از طبقه اول نباشد، از طبقات بعدی فقط طبقه دوم ارث می برد و ...)

ساختار وراثت (مستند ماده ۱۸ قانون مالیات های مستقیم)

۱ - وراثت طبقه اول : زن، شوهر، پدر، مادر، اولاد، و اولاد اولاد.

۲ - وراثت طبقه دوم : اجداد، خواهر، برادر و اولاد آنها.

۳ - وراثت طبقه سوم : عمه، عمو، خاله، دایی و اولاد آنها.

- حال باید بدانیم که نرخ مالیات بر ارث در هر طبقه متفاوت است و طبقه اول کمترین نرخ و همینطور در طبقه دوم و سوم بیشتر می شود.

- نکته دیگر نرخ ها نسبت به هر اموال متفاوت است که ما به تفکیک آنها را در اینجا می آوریم:

- خلاصه نرخ های مالیات بر ارث وراثت طبقه اول :

- مالیات بر ارث املاک در طبقه اول : به نرخ $7/5\%$ (هفت و نیم درصد) ارزش معاملاتی ملک در تاریخ ثبت انتقال به نام وراثت .

- مالیات بر ارث وسایل نقلیه موتوری، زمینی، دریایی و هوایی در طبقه اول : به نرخ 2% (دو درصد) بهای اعلامی توسط سازمان امور مالیاتی کشور در تاریخ ثبت انتقال به نام وراثت.

- مالیات بر ارث حق واگذاری محل (سرقفلی ، حق کسب و پیشه) در طبقه اول : به نرخ 3% (سه درصد) ارزش روز حق واگذاری ، در تاریخ ثبت انتقال به نام وراثت .

- مالیات بر ارث سپرده‌های بانکی، اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار و سودهای متعلق به آنها و همچنین سود سهام و سهم الشرکه در طبقه اول: به نرخ ۳٪ (سه درصد) تا تاریخ ثبت انتقال به نام وراثت و یا پرداخت و تحویل به آنها.

- مالیات بر ارث نسبت به سهام و حق تقدم آنها در شرکت های ایرانی و خارجی پذیرفته شده در بورس و بازارهای خارج از بورس دارای مجوز و یا سهام و سهم الشرکه و حق تقدم آنها در شرکت های ایرانی و خارجی غیر بورسی به ترتیب در طبقه اول: به نرخ ۰/۷۵٪ (هفتاد و پنج صدم درصد) ارزش فروش آنها و به نرخ ۰/۰۶٪ (شش درصد) ارزش اسمی آنها در تاریخ ثبت انتقال به نام وراثت.

- مالیات بر ارث حق الامتیاز و سایر اموال و حقوق مالی که در بندهای مذکور به آنها تصریح نشده است در طبقه اول: به نرخ ۱۰٪ (ده درصد) ارزش روز در تاریخ تحویل یا ثبت انتقال به نام وراثت.

نکته ۱: در صورتی که متوفی و وراثت، تبعه خارجی باشند، اموال و دارایی‌های متوفی که در ایران واقع است، مشمول مالیات به نرخ وراثت طبقه اول خواهد بود.

نکته ۲: نرخهای مذکور در این ماده مربوط به وراثت طبقه اول است. در صورتی که وراثت طبقات دوم و سوم باشند، نرخهای مذکور در این ماده به ترتیب دو و چهار برابر خواهد شد.

نکته ۳: در مواردی که وراثت سهم خود از اموال موضوع بندهای (۲)، (۴) و (۵) ماده ۱۷ قانون مالیات مستقیم را به اشخاص ثالث یا وراثت دیگر انتقال دهند، علاوه بر مالیات بر ارث به شرح این فصل، مشمول مالیات طبق مقررات فصول مربوط خواهند بود.

نرخ مالیات بر ارث (مستند ماده ۱۷ قانون مالیات‌های مستقیم)

نرخ های مالیات بر ارث وراث طبقه اول:

ماده ۱۷- اموال و دارایی‌هایی که در نتیجه فوت شخص اعم از فوت واقعی یا فرضی انتقال می‌یابد، به شرح زیر مشمول مالیات است:

۱- نسبت به سپرده‌های بانکی، اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار به‌استثنای موارد مندرج در بند (۲) این ماده و سودهای متعلق به آنها و همچنین سود سهام و سهم شرکت تا تاریخ ثبت انتقال به نام وراث و یا پرداخت و تحویل به آنها به نرخ سه درصد (۳٪)

۲- نسبت به سهام و سهم شرکت و حق تقدم آنها یک و نیم (۵/۱) برابر نرخهای مذکور در تبصره (۱) ماده (۱۴۳) و ماده (۱۴۳ مکرر) این قانون طبق مقررات مزبور در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث

۳- نسبت به حق الامتیاز و سایر اموال و حقوق مالی که در بندهای مذکور به آنها تصریح نشده است، به نرخ ده درصد (۱۰٪) ارزش روز در تاریخ تحویل یا ثبت انتقال به نام وراث

۴- نسبت به انواع وسایل نقلیه موتوری، زمینی، دریایی و هوایی به نرخ دو درصد (۲٪) بهای اعلامی توسط سازمان امور مالیاتی کشور در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث .

۵- نسبت به املاک و حق واگذاری محل یک و نیم (۵/۱) برابر نرخهای مذکور در ماده (۵۹) این قانون به مأخذ ارزش معاملاتی املاک و یا به مأخذ ارزش روز حق واگذاری حسب مورد، در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث .

۶- نسبت به اموال و دارایی‌های متعلق به متوفای ایرانی که در خارج از کشور واقع شده است پس از کسر مالیات بر ارثی که از آن بابت به دولت محل وقوع اموال و دارایی‌ها پرداخت شده است به نرخ ده درصد (۱۰٪) ارزش ما ترک که مأخذ محاسبه مالیات بر ارث در کشور محل وقوع مال قرار گرفته است. در صورت عدم شمول مالیات بر ارث در کشور مزبور به مأخذ ارزش روز انتقال یا تحویل به نام وراث .

۲-نرخ های مالیات بر ارث وراث طبقه دوم :

۲-۱- مالیات بر ارث املاک در طبقه دوم : به نرخ ۱۵٪ (پانزده درصد) ارزش معاملاتی ملک در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث .

۲-۲- مالیات بر ارث وسایل نقلیه موتوری، زمینی، دریایی و هوایی در طبقه دوم : به نرخ ۴٪ (چهار درصد) بهای اعلامی توسط سازمان امور مالیاتی کشور در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث.

۲-۳- مالیات بر ارث حق واگذاری محل (سرقفلی ، حق کسب و پیشه) در طبقه دوم : به نرخ ۶٪ (شش درصد) ارزش روز حق واگذاری ، در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث .

۲-۴- مالیات بر ارث سپرده‌های بانکی، اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار و سودهای متعلق به آنها و همچنین سود سهام و سهم الشرکه در طبقه دوم : به نرخ ۶٪ (شش درصد) تا تاریخ ثبت انتقال به نام وراث و یا پرداخت و تحویل به آنها.

۲-۵- مالیات بر ارث نسبت به سهام و حق تقدم آنها در شرکت های ایرانی و خارجی پذیرفته شده در بورس و بازارهای خارج از بورس دارای مجوز و یا سهام و سهم الشرکه و حق تقدم آنها در شرکت های ایرانی و خارجی غیر بورسی به ترتیب در طبقه دوم : به نرخ ۱/۵٪ (یک و نیم درصد) ارزش فروش آنها و به نرخ ۱۲٪ (دوازده درصد) ارزش اسمی آن ها در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث.

۲-۶- مالیات بر ارث حق الامتیاز و سایر اموال و حقوق مالی که در بندهای مذکور به آنها تصریح نشده است در طبقه دوم : به نرخ ۲۰٪ (بیست درصد) ارزش روز در تاریخ تحویل یا ثبت انتقال به نام وراث

۳- نرخ های مالیات بر ارث وراث طبقه سوم :

۳-۱- مالیات بر ارث املاک در طبقه سوم : به نرخ ۳۰٪ (سی درصد) ارزش معاملاتی ملک در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث .

۳-۲- مالیات بر ارث وسایل نقلیه موتوری، زمینی، دریایی و هوایی در طبقه سوم : به نرخ ۸٪ (هشت درصد) بهای اعلامی توسط سازمان امور مالیاتی کشور در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث.

۳-۳- مالیات بر ارث حق واگذاری محل (سرقفلی ، حق کسب و پیشه) در طبقه سوم : به نرخ ۱۲٪ (دوازده درصد) ارزش روز حق واگذاری ، در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث .

۳-۴- مالیات بر ارث سپرده‌های بانکی، اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار و سودهای متعلق به آنها و همچنین سود سهام و سهم الشرکه در طبقه سوم : به نرخ ۱۲٪ (دوازده درصد) تا تاریخ ثبت انتقال به نام وراث و یا پرداخت و تحویل به آنها

۳-۵- مالیات بر ارث نسبت به سهام و حق تقدم آنها در شرکت های ایرانی و خارجی پذیرفته شده در بورس و بازارهای خارج از بورس دارای مجوز و یا سهام و سهم الشرکه و حق تقدم آنها در شرکت های ایرانی و خارجی غیر بورسی به ترتیب در طبقه سوم : به نرخ ۳٪ (سه درصد) ارزش فروش آنها و به نرخ ۲۴٪ (بیست و چهار درصد) ارزش اسمی آنها در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث.

۳-۶- مالیات بر ارث حق الامتیاز و سایر اموال و حقوق مالی که در بندهای مذکور به آنها تصریح نشده است در طبقه سوم : به نرخ ۴۰٪ (چهل درصد) ارزش روز در تاریخ تحویل یا ثبت انتقال به نام وراث.

- نکته ، اشخاص زیر مجاز نیستند قبل از أخذ گواهی پرداخت مالیات مربوط موضوع این قانون، اموال و داراییهای متوفی را به وراثت یا موصی له تسلیم کنند و یا به نام آنها ثبت و یا معاملاتی

راجع به اموال و دارایی های مزبور انجام دهند: (مستند ماده ۳۴ قانون مالیات‌های مستقیم)

1- بانکها و سایر موسسات مالی و اعتباری، شرکتهای، موسسات، نهادهای عمومی غیردولتی و سایر اشخاص حقوقی دولتی و غیر دولتی که وجوه نقد یا سفته یا جواهر و یا هر نوع مال دیگر از متوفی نزد خود دارند.

2- ادارات ثبت اسناد و املاک موقعی که مال غیر منقول را به اسم وراثت یا موصی له ثبت می نمایند.

3- دفاتر اسناد رسمی موقعی که می خواهند تقسیم نامه یا هر نوع معامله وراثت را به اموال و دارایی های متوفی را ثبت

نمایند.

4- شرکت هایی که متوفی در آنها مالک سهام یا سهم الشرکه می باشد.

5- شرکت های کارگزاری، صندوق های سرمایه گذاری و سایر نهادهای مالی

6- صندوق های دادگستری و صندوق های ادارات ثبت اسناد و املاک کشور

اشخاص مذکور در بندهای یادشده (به استثنای اشخاص موضوع بندهای (2) و (6) این ماده و اشخاص موضوع بندهای (1) و (2) ماده (2) این قانون) در صورت تخلف علاوه بر اینکه تا معادل ارزش مال مشمول وراثت نسبت به پرداخت مالیات و جرائم متعلق مسوولیت تضامنی دارند، مشمول جریمه‌های به میزان دو برابر مالیات متعلق نیز خواهند بود.

در مورد بانکها، شرکتهای و موسسات دولتی، متخلف و شرکا و معاونان وی در تخلف نیز مسوولیت تضامنی خواهند داشت.

-چند نکته کاربردی آئین نامه اجرایی ماده 34 قانون اصلاحیه مصوب 1394/04/31 :

(۱) تسلیم گواهی حصروراثت برای دریافت گواهی ماده 34 الزامی می باشد.

(۲) گواهی موضوع ماده 34 توسط اداره امور مالیاتی صلاحیت دار برای هر یک از اموال و دارایی ها به تفکیک بصورت موردی ظرف مدت یک هفته پس از پرداخت مالیات متعلق صادر خواهد شد.

۳) در مواردی که مودی بدون انتقال اموال و دارایی متوفی با نام خود، قصد انتقال اموال به اشخاص ثالث یا وراث دیگر را داشته باشد علاوه بر پرداخت مالیات موضوع فصل مالیات بر ارث، مشمول مالیات نقل و انتقال مربوط به آن اموال و دارایی خواهد بود.

- نکات ماده ۳۸ و ۳۹ قانون مالیات مستقیم:

اموالی که به موجب نذر یا وصیت به وراث منتقل می شود به نرخ مذکور در ماده ۱۷ قانون مالیات‌های مستقیم مشمول مالیات خواهد بود و اگر به غیر وراث (به استثنای اشخاص موضوع ماده ۲) منتقل شود، مشمول مالیات بر درآمد اتفاقی خواهد بود. در مورد وقف، متولی و در مورد حبس و نذر، حبس و نذر کننده و در مورد وصیت، وصی مکلفند حداکثر سه ماه از تاریخ وقوع عقد یا فوت موصی، حسب مورد، اظهارنامه ای تسلیم و مالیات متعلق را حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه پرداخت کنند.

- چند نکته از آئین نامه اجرایی ماده ۲۶ ق.م.م اصلاحیه ۱۳۹۴/۰۴/۳۱:

۱) اداره امور مالیاتی صلاحیت دار رسیدگی مالیات بر ارث، اداره امور مالیاتی است که در آخرین اقامتگاه قانونی متوفی در آن محدوده واقع شده است. اگر متوفی در ایران مقیم نبوده، اداره امور مالیاتی مربوط در تهران خواهد بود (اداره دارایی شمیرانات الان رسیدگی میکند)

۲) اظهارنامه هایی که در موعد مقرر (حداکثر یکسال از تاریخ فوت متوفی) تسلیم شده باشد مبنای تعیین ارزش روز اموال و دارایی ها به تاریخ فوت بر اساس تحقیقات اداره امور مالیاتی صلاحیت دار می باشد.

۳) مرجع اعلام ارزش سهام متوفی در شرکت های پذیرفته شده در بورس، سازمان اوراق بهادار و سهام سایر اشخاص غیربورسی بر اساس رسیدگی اداره امور مالیاتی صلاحیت دار.

۴) در صورت تسلیم اظهارنامه حداکثر تا یکسال از تاریخ فوت، مبنای ارزیابی اموال، ارزش روز آنها در زمان فوت می باشد.

۵) در صورت تسلیم اظهارنامه حداکثر تا یکسال از تاریخ فوت، در مورد سپرده بانکی و اوراق مشارکت، مبلغ سپرده و سود متعلقه پرداخت نشده تا تاریخ فوت مالک است.

۶) اگر در تعیین ارزش اموال و تایید دیون اختلافی بین اداره امور مالیاتی و مودی ایجاد گردد، قابل اعتراض خارج از موعد در هیات های حل اختلاف مالیاتی خواهد بود.

۷) عدم تسلیم اظهارنامه یا تسلیم خارج از موعد موجب تعلق جریمه ماده ۱۹۲ ق.م.م (کتمان درآمد) نخواهد بود. اما اگر در موعد مقرر (یکسال از تاریخ فوت) اظهارنامه تسلیم نگردد دیگر بدهی ها قابل کسر نیست و ارزش گذاری دارایی ها بر مبنای قیمت روز می باشد. (مستند ماده ۹ آیین نامه ماده ۲۶)

۲- مالیات حق تمبر

حق تمبر، مالیاتی است که از طریق الصاق و ابطال تمبر مالیاتی بر روی اسناد و مدارک و اوراق خاصی وصول می‌شود و علاوه بر آن موجب اعتبار قانونی آنها می‌شود.

به طور کلی، موارد مشمول مالیات حق تمبر و میزان آنها در مواد ۴۴، ۴۵ اصلاحی، ۴۶ و تبصره الحاقی آن، ماده ۴۷، ۴۸ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم آمده است که شامل اسناد تجاری چک، سفته و برات، انواع بارنامه زمینی، هوایی و دریایی، گواهینامه‌های رانندگی، کارت معافیت خدمت نظام وظیفه، کارنامه و گواهینامه‌های دانش‌آموزان، دانشنامه و گواهی دانشنامه فارغ التحصیلان دانشگاهی، پروانه مشاغل پزشکی، دندانپزشکی، پیراپزشکی، دامپزشکی و داروسازی و مامایی، جواز تاسیس و کارت شناسایی واحدهای تولیدی و معدنی، کارت بازرگانی، پروانه وکالت و کارشناسی و سایر پروانه‌های کسب و کار، قراردادهای منعقد شده بانک‌ها با مشتریان خود و اسناد مشابه آنها مثل ضمانتنامه‌های بانکی و همچنین سهام و سهم و شرکه کلیه شرکت‌های ایرانی است.

نکته ۱: در خصوص حق تمبر ثبت سرمایه یا افزایش سرمایه شرکت‌های ایرانی: (ماده ۴۸ قانون مالیات مستقیم)

- سهام و سهم‌الشرکه کلیه شرکت‌های ایرانی موضوع قانون تجارت به استثنای شرکت‌های تعاونی بر اساس ارزش اسمی سهام یا سهم‌الشرکه نیم در هزار مشمول حق تمبر خواهد بود.
- مهلت پرداخت حق تمبر ظرف دو ماه از تاریخ ثبت قانونی شرکت و در مورد افزایش سرمایه و سهام اضافی از تاریخ ثبت افزایش سرمایه در اداره ثبت شرکت‌ها از طریق ابطال تمبر می‌باشد.
- در صورت دیرکرد علاوه بر اصل حق تمبر معادل دو برابر آن جریمه خواهد شد.
- جریمه آن قابل بخشش نیز می‌باشد. طبق ماده ۱۹۱ قانون مالیات مستقیم سازمان مالیاتی اختیار بخشش آن را دارد.

نکته ۲: موسسات مشمول پرداخت حق تمبر نیستند.

نکته ۳: شرکت‌های تعاونی مشمول پرداخت حق تمبر نیستند.

نکته ۴: شرکت‌هایی که در منطقه آزاد به ثبت رسیده و دارای مجوز فعالیت اقتصادی در آن منطقه بوده و در منطقه مذکور نیز فعالیت دارند از تاریخ بهره برداری مندرج در مجوز به مدت بیست سال از پرداخت حق تمبر معاف هستند. (مستند ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۰۶/۰۷)

- بدیهی است در صورت عدم تسلیم اظهارنامه مالیاتی مربوط به سال مالی ثبت یا افزایش سرمایه، در اجرای حکم تبصره (۲) ماده ۱۱۹ قانون برنامه پنجم توسعه مشمول معافیت نبوده و حق تمبر و جرائم مقرر با رعایت مقررات وصول خواهد شد.

نکته ۵: شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار یا بازار خارج از بورس موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران که از محل آورده نقدی یا مطالبات حال شده سهامداران افزایش سرمایه می‌دهند، از پرداخت حق تمبر معاف هستند. (مستند ۲۷ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۰۱)

نکته ۶: تأسیس شرکت جدید از طریق، ادغام یا ترکیب شرکت‌ها تا سقف مجموع سرمایه‌های ثبت شده شرکت‌های ادغام یا ترکیب شده از پرداخت مالیات حق تمبر معاف است. (مستند ماده ۱۱۱ قانون مالیات مستقیم)

۳- مالیات بر واحدهای مسکونی و باغ ویلاهای گران قیمت

این نوع مالیات بر دارایی در قانون بودجه سال‌های اخیر کل کشور از سال ۱۳۹۹ به بعد برقرار شده است.

- شرایط مشمولیت مالیات بر خانه های لوکس در سال ۱۴۰۲

مطابق بند ۶ تبصره ۶ قانون بودجه ۱۴۰۲ کل کشور، زمین‌های فاقد اعیانی دارای کاربری مسکونی، اداری و تجاری، باغ ویلاهای مجاز (با احتساب عرصه و اعیان) و خانه‌های مجلل (لوکس) که ارزش آنها بیش از دو بیست میلیارد (200,000,000,000) ریال باشد، مازاد بر این مبلغ مشمول مالیات به میزان دو در هزار می‌شوند.

- نکات مربوط مالیات بر خانه های لوکس در سال ۱۴۰۲

- مالیات خانه لوکس و باغ ویلا بر عهده شخصی است که در ابتدای سال مورخ ۱۴۰۲/۰۱/۰۱ مالک املاک مذکور بوده است.
- افرادی که فقط مالک یک باب منزل مسکونی هستند و در ده سال اخیر تغییر مالکیت نداده اند از شمول این حکم مستثنی می‌باشند.
- ارزش روز دارایی‌های مشمول مالیات بر خانه های گران قیمت، بر اساس ارزش روز این دارایی‌ها که بر مبنای آخرین ارزش معاملاتی موضوع ماده ۶۴ ق.م.م تعیین می‌شود، برای هر شهر، بخش و روستاهای تابع با مد نظر قرار دادن سایر شرایط از قبیل سن ساختمان و معماری و ارزش تاریخی تعیین می‌شود.
- در محاسبه مالیات بر املاک و خانه های گران قیمت، هر یک از دارایی‌های مشمول، یک مستغل محسوب و جداگانه مشمول مالیات می‌شود. به عبارت دیگر در صورتی که شخصی، دارای چند خانه بوده ولی ارزش هر کدام از آنها کمتر از حد نصاب قانونی باشد، فرد ملزم به پرداخت مالیات نخواهد بود؛ هر چند مجموع ارزش تمام خانه‌های وی بیش از حد مقرر قانونی باشد.
- ملاک تشخیص مالکیت دارایی‌های مشمول این قانون، سند رسمی مالکیت و یا در صورت عدم وجود سند رسمی مالکیت، اسناد مثبت‌ه قابل احراز مالکیت است.
- هیئت وزیران به منظور شفاف سازی بند ۶ تبصره ۶ قانون بودجه ۱۴۰۲ کل کشور، طی نامه شماره 59606 مورخ 7/4/1402، آیین نامه اجرایی این بند را ابلاغ نمود.

۴- مالیات بر خودروهای گران قیمت

این نوع مالیات بر دارایی در قانون بودجه سال‌های اخیر کل کشور از سال ۱۳۹۹ به بعد برقرار شده است. با توجه به اینکه مالیات خودروهای گران قیمت (لوکس) مالیات مقطوع دارند نیاز به ارسال اظهارنامه ندارد و که اگر خودرو مشمول این مالیات شود برای مالک آن پیامک می آید یا در کارتابل مالک در سایت اداره دارایی قرار می‌گیرد.

مالیات خودرو لوکس سال ۱۴۰۲

در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ معیار مشمول بودن مالیات یک مبلغ ثابت است و برخلاف دو سال قبل دیگر به صورت پلکانی یا تصاعدی نیست بلکه یک مبلغ مقطوع است.

- شرایط مشمولیت مالیات بر خودروهای لوکس در سال ۱۴۰۲

بر اساس بند ۶ تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۲، خودروهای موجود در کشور بر اساس شرایط ذیل مشمول مالیات بر دارایی (سالانه) می شود:

انواع خودروی سواری و وانت دو اتاق (کابین) دارای شماره انتظامی شخصی در اختیار مالکان اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی که قیمت روز خودروی آنها بیش از سی میلیارد (۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال است نسبت به مازاد بر این مبلغ مشمول مالیات سالانه خودرو به نرخ یک درصد (۱٪) می گردند.

- نکات مربوط مالیات بر خودروهای لوکس در سال ۱۴۰۲

- خودروهای با قیمت روز سی میلیارد ریال (۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال) و کمتر مشمول مالیات سالانه خودرو گران قیمت (لوکس) نمی شوند.
- اگر چند نفر مالک یک خودرو باشند به نسبت سهم خود از ارزش آن خودرو با اضافه نمودن ارزش سایر خودروهای تحت تملک خود، مشمول مالیات خواهند بود.
- هرگونه نقل و انتقال خودروهای مشمول مالیات خودرو لوکس، منوط به پرداخت مالیات متعلقه، می باشد.
- مأخذ محاسبه مالیات خودرو موضوع این قانون، قیمت روز انواع خودرو با توجه به تاریخ ساخت یا واردات آن و صرفاً بر اساس مشخصات مالک خودرو مندرج در شناسنامه خودرو صادره توسط نیروی انتظامی (برگ سبز) به عنوان سند رسمی خودرو است که توسط سازمان امور مالیاتی کشور هر ساله تعیین و

- اعلام می گردد. مأخذ مزبور برای انواع خودرو که بعد از اعلام سازمان، تولید یا وارد می شوند، بلافاصله پس از تولید یا واردات آن توسط سازمان مزبور تعیین و اعلام خواهد شد.
- سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است مراتب را به نحو مقتضی به اطلاع اشخاص مشمول برساند.
  - کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی مکلفند مالیات سالانه مربوط به خودروهای تحت تملک خود و فرزندان کمتر از هجده سال و محجور تحت تکفل را حداکثر تا پایان بهمن سال ۱۴۰۲ پرداخت نمایند.
  - برای اعتراض به مالیات خودروهای لوکس
- به سایت خدمات مالیاتی my.tax.gov.ir (در صورتی که تاکنون ثبت نام ننموده‌اید ابتدا باید در این درگاه ثبت نام نمایید)، انتخاب گزینه "مالیات بر خودروهای تحت تملک"، انتخاب گزینه "اعتراض دارم" بدین ترتیب اعتراض نسبت به مالیات تعیین شده ثبت شده مورد رسیدگی سازمان قرار خواهد گرفت.
- ثبت نقل و انتقال خودروهایی مشمول این مالیات می باشند قبل از پرداخت بدهی مالیاتی مورد انتقال، ممنوع است. متخلفان از این حکم در پرداخت مالیات متعلقه مسوولیت تضامنی دارند.
  - مرجع صالح اعتراض به مالیات خودروهای لوکس، هیئت ماده ۲۱۶ قانون مالیات مستقیم و سپس در صورت اعتراض به رای هیئت موضوع ماده ۲۱۶ مالیات مستقیم ، هیئت تجدیدنظر می باشد.
  - برای اعتراض به خودرو گران قیمت عملاً دو حالت است؛ اعتراض به مالکیت خودرو و اعتراض به ارزش خودرو (تصادفی بودن ، آتش سوزی، خرابی و..).

مالیات خودرو لوکس سال ۱۳۹۹

در سال ۱۳۹۹ به دلیل عدم آمادگی و نداشتن زیرساخت های لازم عملا مالیاتی از مالکان خودروهای گران قیمت (لوکس) مطالبه نشد.

- شرایط مشمولیت مالیات بر خودروهای لوکس در سال ۱۳۹۹

بر اساس جزئی از بند ت تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۹، خودروهای موجود در کشور بر اساس شرایط ذیل مشمول مالیات بر دارایی (سالانه) می شود:

انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین، که شماره انتظامی شخصی دارند و ارزش خودرو هفت میلیارد ریال (۷,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال) و بیشتر باشد.

- مبلغ فوق باید بر اساس ارزش روز خودرو باشد.
- نکته ای که باید به آن توجه نمود این است که ملاک ارزش روز خودروهای فوق که تولید داخلی یا وارداتی جدولی است که برای محاسبه نقل و انتقال خودرو، مالیات و عوارض شماره گذاری و عوارض شهرداری هر سال توسط سازمان مالیاتی در تعیین می گردد.
- که برای سال ۱۳۹۹ این امر در بخشنامه به شماره ۸۸/۹۸/۲۰۰ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۰۹ آمده است.

- نرخ مالیات بر گران قیمت در سال ۱۳۹۹

نرخ مالیات سالانه خودرو لوکس دودهم درصد (۰/۲٪) ارزش روز خودرو می باشد.

- استثنا مالیات بر خودروهای لوکس در سال ۱۳۹۹

موارد زیر مشمول این مالیات نمی باشند:

- این مالیات شامل کامیون و کامیونت نمی شود.
- خودروها در سالی که آنها را تملک می کنید مشمول این نوع از مالیات نمی شوند.
- خودروهای متعلق به اشخاص موضوع ماده (۲) قانون مالیات های مستقیم (وزارتخانه ها و موسسات دولتی؛ دستگاههایی که بودجه آنها وسیله دولت تأمین می شود، شهرداری ها و دهیاری ها، بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی دارای مجوز معافیت از طرف حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری) مشمول این مالیات نمی باشند.
- خودروهای تولید شده و مونتاژ داخل کشور، پیش از فروش توسط کارخانجات سازنده و مونتاژ کننده خودروهای وارد شده، پیش از فروش توسط نمایندگان رسمی.

مالیات خودرو لوکس سال ۱۴۰۰

در سال ۱۴۰۰ اولین سالی بود که مالیات خودروهای گران قیمت (لوکس) مورد مطالبه قرار گرفت که تغییراتی نسبت با مالیات خودرو سال ۱۳۹۹ داشت این بود که دیگر معیار و ملاک محاسبه مالیات یک عدد ثابت و مقطوع نیست بلکه به صورت تصاعدی و پلکانی در سال ۱۴۰۰ محاسبه می شود همچنین قیمت مجموع خودروهای تحت مالکیت وی بر اساس شرایط ذیل ملاک قرار می گیرد.

- شرایط مشمولیت مالیات بر خودروهای لوکس در سال ۱۴۰۰

بر اساس بند ش تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۰، خودروهای موجود در کشور بر اساس شرایط ذیل مشمول مالیات بر دارایی (سالانه) می شود:

کلیه مالکین (اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی) انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین، که دارای شماره انتظامی شخصی، به نام خود و فرزندان کمتر از هجده سال و محجور تحت تکفل آن ها باشد .

و در پایان سال ۱۴۰۰ مجموع ارزش خودروها بیش از ده میلیارد ریال (۱۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال) باشد .

- نرخ مالیات بر خودروهای گران قیمت در سال ۱۴۰۰

در سال ۱۴۰۰ خودروهای زیر ده میلیارد ریال (۱۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) معاف در نظر گرفته شده .

۱- تا مبلغ پانزده میلیارد ریال (۱۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) نسبت به مازاد ده میلیارد ریال (۱۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) یک درصد (۱٪)

۲- تا مبلغ سی میلیارد ریال (۳۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) نسبت به مازاد پانزده میلیارد ریال (۱۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) دو درصد (۲٪)

۳- تا مبلغ چهل و پنج میلیارد ریال (۴۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) نسبت به مازاد سی میلیارد ریال (۳۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) سه درصد (۳٪)

۴- نسبت به مازاد چهل و پنج میلیارد ریال (۴۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) چهار درصد (۴٪)

- نکات مرتبط با مالیات بر خودروهای لوکس در سال ۱۴۰۰

ملاک ماخذ محاسبه مالیات خودرو قیمت روز انواع خودرو با توجه به تاریخ ساخت یا واردات آن است که توسط سازمان امور مالیاتی کشور هر ساله اعلام می شود همچنین ماخذ مزبور برای انواع خودرو که بعد از اعلام سازمان تولید یا وارد می شوند، بلافاصله پس از تولید یا واردات آن توسط سازمان مزبور تعیین و اعلام می شود.

که برای سال ۱۴۰۰ این امر در بخشنامه به شماره ۲۰۰/۱۴۰۰/۹ مورخ ۱۴۰۰/۰۲/۲۱ آمده است.

تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تکلیف دارند که مالیات سالانه مربوط به خودروهای تحت تملک خود و فرزندان کمتر از هجده سال و محجور تحت تکفل را حداکثر تا پایان بهمن ماه سال ۱۴۰۰ پرداخت نمایند.

ثبت نقل و انتقال خودروهایی که به موجب این قانون برای آنها مالیات وضع گردیده است قبل از پرداخت بدهی مالیاتی مورد انتقال ممنوع است و متخلفین از حکم مسؤولیت تضامنی دارد.

- آیین نامه اجرایی در خصوص بند ش تبصره ۶ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور

همانطور که در انتهای بند ش تبصره ۶ قانون بودجه درج شده بود، آیین نامه ای توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می شود و حداکثر تا پایان خردادماه سال ۱۴۰۰ به تصویب هیأت وزیران می رسد، این آیین نامه ای اجرای به شماره ۱۱۵۲۶۶ مورخ ۲۸/۰۹/۱۴۰۰ توسط هیات وزیران صادر گردید که چند نکته از آن در ذیل بیان شده:

اگر یک خودرو چند مالک داشته باشد، هر کدام آنها به نسبت سهم خود از ارزش آن خودرو با اضافه نمودن ارزش سایر خودروهای که مالک اش هستند، مشمول آیین نامه فوق خواهند بود.

سازمان امور مالیاتی مکلف است حداکثر تا پایان دی ماه سال ۱۴۰۰ مراتب را به نحو مقتضی به اطلاع اشخاص مشمول برساند و در صورتی که میزان مالیات موضوع آیین نامه فوق طی موعد ذکر شده به اطلاع اشخاص مشمول نرسد، این اشخاص مشمول پرداخت مالیات نمی باشند.

همه اشخاص مشمول مکلفند مالیات سالانه مجموع ارزش خودروهای خود را بر طبق نرخ های ذکر شده، حداکثر تا پایان بهمن ماه سال ۱۴۰۰ پرداخت نمایند.

چنانچه اشخاص مشمول تا پایان بهمن ماه سال ۱۴۰۰ نسبت به پرداخت مالیات متعلق اقدام نکنند، سازمان امور مالیاتی میتواند از طریق عملیات اجرایی موضوع فصل نهم باب چهارم و فصل سوم باب پنجم قانون، مالیات متعلق را وصول نماید.

دفتر اسناد رسمی و نیروی انتظامی (مراکز تعویض پلاک خودرو) مطابق قانون مجاز به ثبت هرگونه نقل و انتقال از قبیل بیع قطعی، صلح و هبه و همچنین تعویض پلاک خودرو مالکین مشمول آیین نامه فوق بدون احراز و اخذ گواهی پرداخت مالیات های نقل و انتقال قطعی و اجاره و مالیات موضوع آیین نامه فوق نمی باشند. متخلفین در پرداخت مالیات متعلق مسئولیت تضامنی دارند.

اگر اشخاص مشمول، نسبت به ارزش خودرو یا مالیات متعلق به علت حادثی از قبیل سیل، زلزله، آتش سوزی و تصادف و یا اقدامات اجرایی موضوع ماده (۹) آییننامه فوق اعتراض داشته باشند، اعتراض آنها مطابق قانون رسیدگی می شود.

مالیات خودرو لوکس سال ۱۴۰۱

- شرایط مشمولیت مالیات بر خودروهای لوکس در سال ۱۴۰۱

بر اساس بند ف تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۱، خودروهای موجود در کشور بر اساس شرایط ذیل مشمول مالیات بر دارایی (سالانه) می شود:

انواع خودروی سواری و وانت دو اتاق (کابین)، دارای شماره انتظامی شخصی که در اختیار مالکین اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی است. همچنین ارزش آن خودروها بیش از ده میلیارد ریال (۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) باشد.

- نرخ مالیات بر خودروهای گران قیمت در سال ۱۴۰۱

۱- تا مبلغ پانزده میلیارد ریال (۱۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) نسبت به مازاد ده میلیارد ریال (۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) یک درصد (۱٪)

۲- تا مبلغ سی میلیارد ریال (۳۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) نسبت به مازاد پانزده میلیارد ریال (۱۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) دو درصد (۲٪)

۳- تا مبلغ چهل و پنج میلیارد ریال (۴۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) نسبت به مازاد سی میلیارد ریال (۳۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) سه درصد (۳٪)

۴- نسبت به مازاد چهل و پنج میلیارد ریال (۴۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) چهار درصد (۴٪)

- نکات مرتبط با مالیات بر خودروهای لوکس در سال ۱۴۰۱

مأخذ محاسبه مالیات خودرو موضوع این بند قیمت روز انواع خودرو با توجه به تاریخ ساخت یا واردات آن و صرفاً براساس مشخصات مالک خودرو مندرج در شناسنامه خودرو صادره توسط نیروی انتظامی (برگ سبز) به عنوان سند رسمی خودرو است که توسط سازمان امور مالیاتی کشور هر سال تعیین می شود و مأخذ مزبور برای انواع خودرو که بعد از اعلام سازمان تولید یا وارد می شوند، بلافاصله پس از تولید یا واردات آن توسط سازمان مزبور تعیین و اعلام خواهد شد.

- برای سال ۱۴۰۱ این امر در بخشنامه به شماره ۲۰۰/۱۴۰۰/۷۱ مورخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۵ آمده است.

سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است نسبت به تعیین دارایی‌های مشمول و ارزش آنها حداکثر تا پایان خرداد ماه سال ۱۴۰۱ اقدام کند و مراتب را به نحو مقتضی به اطلاع اشخاص مشمول برساند.

کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی مکلفند مالیات سالانه مربوط به خودروهای تحت تملک خود و فرزندان کمتر از هجده سال و محجور تحت تکفل را حداکثر تا پایان بهمن ماه سال ۱۴۰۱ پرداخت نمایند.

ثبت نقل و انتقال خودروهایی که به موجب این قانون برای آنها مالیات تعیین شده است قبل از پرداخت مالیات ممنوع است. متخلفین از حکم این بند در پرداخت مالیات متعلقه مسؤولیت تضامنی دارند.

آیین نامه اجرایی در خصوص بند ف تبصره ۶ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور

همانطور که در انتهای بند ش تبصره ۶ قانون بودجه درج شده بود، آیین نامه ای توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می شود و حداکثر تا پایان خردادماه سال ۱۴۰۱ به تصویب هیأت وزیران می رسد، این آیین نامه ای اجرای به شماره ۵۶۴۵۹ مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۰۷ توسط هیات وزیران صادر گردید که چند نکته از آن در ذیل بیان شده:

محاسبه مالیات موضوع آیین نامه فوق، هر یک از خودروهای مشمول، جداگانه مشمول مالیات است.

اگر خودروی مشمول چند مالک داشته باشد، ابتدا مالیات موضوع آیین نامه فوق برای کل دارایی مشمول محاسبه و سپس هر یک از مالکین به نسبت سهم خود از مالکیت آن خودرو، مشمول آیین نامه فوق خواهند بود.

مبنای تشخیص مشخصات خودرو و مالک آن، اطلاعات مندرج در شناسنامه خودرو صادر شده توسط فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (برگ سبز) می باشد.

کلیه اشخاص حقوقی و حقیقی مکلفند مالیات سالانه خودروهای مشمول شان را حداکثر تا پایان بهمن ماه سال ۱۴۰۱ پرداخت نمایند.

چنانچه اشخاص مشمول، تا پایان بهمن ماه سال ۱۴۰۱ نسبت به پرداخت مالیات متعلقه اقدام ننمایند، سازمان می‌تواند با مطالبه سامانه ای (سیستمی) و از طریق عملیات اجرایی موضوع فصل نهم باب چهارم قانون، مالیات را وصول نماید.

دفاتر اسناد رسمی و فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (مراکز تعویض پلاک خودرو) مجاز به ثبت هرگونه نقل و انتقال از قبیل بیع قطعی، صلح و هبه و همچنین تعویض پلاک خودروهای مشمول، بدون احراز و اخذ گواهی پرداخت مالیات‌های نقل و انتقال قطعی و اجاره و مالیات موضوع آیین نامه فوق نمی‌باشند. متخلفین در پرداخت مالیات متعلقه مسؤولیت تضامنی دارند.

چنانچه مالکان خودروهای مشمول نسبت به ارزش خودرو از قبیل حوادثی همچون سیل، زلزله، آتش سوزی و تصادف یا مالیات متعلق و یا اقدامات اجرایی موضوع ماده (۹) آیین نامه فوق اعتراض داشته باشند، اعتراض آنها قابل طرح و رسیدگی در هیئت موضوع صدر ماده (۲۱۶) قانون است.

۵- مالیات بر اراضی بایر با کاربری مسکونی

این نوع مالیات که به موجب قانون اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ که در تاریخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ به تصویب رسیده است، از قانون مذکور حذف شد و مجدداً بر اساس ماده ۱۵ قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن، مصوب ۱۳۸۷/۲/۲۵ تحت عنوان "مالیات بر اراضی بایر با کاربری مسکونی" احیا و برقرار شده است. این ماده مقرر می‌دارد: « اراضی بایر با کاربری مسکونی در محدوده شهرهایی که دولت تعیین می‌کند، سالانه مشمول مالیات به نرخ ۱۲ (دوازده) درصد در ماخذ ارزش معاملاتی می‌باشد.

مالکان این قبیل اراضی مکلف است مالیات بر اراضی بایر خود را هر سال با تسلیم اظهارنامه مالیاتی مربوط تا آخر اردیبهشت ماه بعد از اداره امور مالیاتی محل وقوع ملک تسلیم و مالیات متعلق را ظرف همین مدت پرداخت نمایند.»

نکته ۱: مالکینی که خود یا افراد تحت تکفل آنها فاقد مسکن بوده و مالک یک یا چند قطعه اراضی بایر باشند، تا سقف یک هزار مترمربع مشمول پرداخت مالیات موضوع این ماده نخواهند بود. (مستند تبصره ۱ ماده فوق)

نکته ۲: آن دسته از زمین‌های بایری که به تشخیص شهرداری محل یا مراجع ذی صلاح با موافقت قانونی ساخت و ساز مواجه باشند از شمول این ماده مستثنی می‌باشند. (مستند تبصره ۲ ماده فوق)

نکته ۳: در مواردی که انتقال، قهری است تا زمانی که کوچکترین فرد انتقال گیرنده کمتر از بیست سال سن داشته باشد زمین مورد نظر مشمول مالیات موضوع این قانون نخواهد بود.